

Veileder til forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B – Generelle krav

Slik oppfyller dere de generelle kravene

Denne veilederen

- beskriver de mest relevante bestemmelsene i regelverket for dere som omfattes av forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B
- sier litt om konsekvensene hvis regelverket ikke er fulgt
- gir dere en liste over ord og uttrykk

I tillegg til denne veilederen er det veiledere som beskriver hvordan kravene for de spesifikke kulturene i regelverkets [vedlegg 4B](#) kan oppfylles. På temasiden «[Veiledere for særskilte krav til plantehelse ved produksjon og omsetning av planter](#)» finner dere en oversikt over alle veilederne.

Merk: Veilederen erstatter ikke lov og forskrift, og den er ikke juridisk bindende. Det er lov og forskrift som gjelder. Dere må derfor alltid lese veilederen sammen med matloven og forskrift om plantehelse. For noen virksomheter kan det også være relevant å lese andre forskrifter.

Denne veilederen gjelder forståelsen av

- lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)
- forskrift 1. desember 2000 nr. 1333 om planter og tiltak mot planteskadegjørere (forskrift om plantehelse)

Forskrift om plantehelse er hjemlet i matloven og må leses i sammenheng med den. Matloven beskriver blant annet hvem som er ansvarlig for å etterleve lov og forskrift. Matloven beskriver også kompetansekrav og varslingsplikt og gir hjemler for dokumentasjonsplikt mv.

Forskrift om plantehelse både presiserer matlovens bestemmelser og gir innhold til matlovens fullmaktsbestemmelser.

Forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B omhandler «planter og andre smittebærende emner» som skal produseres og omsettes. I vedlegg 4B stilles det blant annet særskilte krav til opprinnelse og produksjonssted, til kontroll og testing og til kartlegging og overvåking.

Merk: Kravene i vedlegg 4B er i hovedsak knyttet til planter og formeringsmateriale av planter, som f.eks. podekvister, stiklinger, setteløk. I tillegg er det krav til matpoteter og jord og organiske dyrkingsmedium.

Begrepene som er brukt i vedlegg 4B er «planter og andre smittebærende emner» og «planter og formeringsmateriale». Begrepene er definert i forskrift om plantehelse § 3 vedlegg 13.

Formålet med regelverket

Formålet med kravene i matloven og forskrift om plantehelse er å bidra til å fremme god plantehelse.

Alt om formålsbestemmelsene finner dere i matloven § 1 og forskrift om plantehelse § 1.

Virksomhetenes mest sentrale punkter

Dere har plikt til å følge kravene i regelverket

Virksomheten skal etterleve relevante bestemmelser i matloven og i forskrift om plantehelse.

Merk: Hvis dere ikke har fulgt produksjonskravene i § 5 vedlegg 4B, er konsekvensen at dere ikke har lov å omsette varene.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven § 5 og forskrift om plantehelse § 5.

Dere har plikt til å sørge for nødvendig kompetanse

Virksomheten har ansvar for at «*enhver*» som deltar i «*aktivitet*» omfattet av matloven og forskrift om plantehelse, har «*nødvendig kompetanse*». Med uttrykket «*enhver*» menes hver enkelt person som utfører en hvilken som helst oppgave i virksomheten som omfattes av regelverket, uansett om personen er ansatt i virksomheten eller har et annet arbeidsforhold (vikar, ekstrahjelp, konsulent, vennetjeneste osv.) Med uttrykket «*nødvendig kompetanse*» menes utdanning eller formell opplæring eller intern opplæring slik at personalet settes i stand til å ivareta de oppgavene de blir satt til, på en måte som samsvarer med regelverkets bestemmelser. Hva som er nødvendig, vil kunne variere ut fra stillingens innhold og risikofaktorer knyttet til oppgavens innhold.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 2 og 8.

Dere skal kontrollere egen virksomhet

De fleste virksomhetene som omfattes av kravene i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B, skal melde fra til Mattilsynet om sin aktivitet ved å registrere seg via Mattilsynets skjematjeneste. Hvilke virksomheter dette gjelder, fremgår av forskrift om plantehelse § 7. Slike virksomheter skal innføre, vedlikeholde og utøve internkontroll.

Alle virksomheter har likevel plikt til å *dokumentere* at varene de selger er lovlig produsert. Derfor kan det for *alle* virksomheter være nyttig å lage, innføre og utøve internkontroll.

Når dere innfører internkontroll i virksomheten, kan det redusere risikoen for introduksjon og spredning av planteskadegjørere. Internkontroll kan også føre til mindre svinn forårsaket av planteskadegjørere, redusert risiko for reklamasjoner og erstatningskrav og færre produksjonsavbrudd eller stans i varehåndteringen.

Hva systemet skal inneholde, er beskrevet i forskrift om plantehelse § 9. Internkontrollsystemet skal alltid være skriftlig.

Dere finner mer om hva internkontroll innebærer, hva som skal beskrives, dokumentasjon mm. i *Veileder internkontroll* som du finner på temasiden [Veiledere for særskilte krav til plantehelse ved produksjon og omsetning av planter](#).

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 9.

Dere har plikt til å legge fram dokumentasjon

Alle som produserer og omsetter «*planter og andre smittebærende emner*», må kunne legge fram dokumentasjon på at de relevante kravene i vedlegg 4B er oppfylt hvis Mattilsynet ber om det. Dokumentasjonen må foreligge *før* dere omsetter plantene.

Hvordan virksomheten skal dokumentere at krav i vedlegg 4B er oppfylt, beskriver vi i veilederen som gjelder den kulturen som er relevant for dere.

Matloven §§ 13 og 14 stiller også krav til dokumentasjon.

Merk: Hvis dere ikke kan legge fram dokumentasjon i henhold til regelverkets krav, er konsekvensen at dere ikke har lov å omsette varene.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 13 og 14 og forskrift om plantehelse § 5.

Dere har plikt til å hindre spredning av karanteneskadegjørere

I matloven og forskrift om plantehelse fins ikke begrepet «*karanteneskadegjørere*».

- I matloven er planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessig konsekvenser, det samme som «*karanteneskadegjørere*».
- I forskrift om plantehelse er de planteskadegjørere som det er forbudt å spre, og som er listet i forskrift om plantehelse § 4 vedlegg 1 og 2, det samme som «*karanteneskadegjørere*».

Det finnes langt flere planteskadegjørere listet i vedlegg 1 og 2 enn de som er nevnt i vedlegg 4B. I tillegg til å etterleve kravene i vedlegg 4B, må virksomheten også sørge for *ikke* å spre de andre regulerte planteskadegjørerne.

Merk at planteskadegjørere listet i vedlegg 2, bare er forbudt å spre når de opptrer i forbindelse med de spesifikke plantene eller de smittebærende emnene som er nevnt i dette vedlegget.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven § 18 og forskrift om plantehelse § 4.

Dere har plikt til å omsette kvalitetsvare

Regelverket stiller også krav til kvaliteten på og bruken av «*planter og formeringsmateriale*» som virksomheten skal omsette, se forskrift om plantehelse § 10. Planteskadegjørere omtalt i § 10 kalles ofte «*kvalitetsskadegjørere*». Begrepet er ikke brukt i regelverket.

Merk: For enkelte «*planter og formeringsmateriale*» gjelder særskilte krav til kvalitet. Se forskrift om plantehelse § 2 annet ledd. For matpotet gjelder forskrift om matpoteter 30. april 1999 nr. 634 § 3 annet ledd nr. 3.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse §§2, 10 og 3 vedlegg 13.

Dere har plikt til å merke varene som skal omsettes

Regelverket stiller krav til at «*planter og formeringsmateriale*» skal være merket ved omsetning. Hva som faller inn under begrepet «*planter og formeringsmateriale*» står i forskrift om plantehelse § 3 vedlegg 13. Unntatt fra merkebestemmelsene i § 14 i forskrift om plantehelse er varene nevnt i § 2 annet ledd.

De opplysningene som er angitt på merkingen, skal også framgå av salgsdokumentene eller legges ved salgsdokumentene. Riktig merking er viktig fordi det f.eks kan lette sporing av smitte ved et utbrudd av en planteskadegjører.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse §§2 annet ledd, 3 vedlegg 13 og 14 vedlegg 8.

Dere har plikt til å melde fra om karantenskadegjørere (varslingsplikt)

Hvis dere har «*grunn til mistanke*» om at det på eiendommen som deres virksomhet forvalter, finnes en såkalt «*karantenskadegjører*», skal dere straks melde fra til Mattilsynet, se matloven § 6 og forskrift om plantehelse § 38.

Dere har også plikt til å varsle Mattilsynet når dere har mistanke om en planteskadegjører som kan være like alvorlig for samfunnet, miljømessig eller økonomisk, som de planteskadegjørerne som er særskilt nevnt i forskrift om plantehelse § 4 vedlegg 1 og 2. Slike planteskadegjørere er omtalt i forskrift om plantehelse § 40, og plikten til å melde finner dere i matloven § 6.

Uttrykket «*grunn til mistanke*» omfatter alt fra forhold der dere burde ha forstått at noe var galt, til at dere faktisk har fått fastslått funn av en alvorlig planteskadegjører.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven § 6 og forskrift om plantehelse § 38.

Dere skal selv iverksette nødvendige tiltak

Når det er *mistanke* om eller fastslått *funn* av alvorlig planteskadegjører, skal dere sørge for å iverksette nødvendige tiltak etter å ha varslet Mattilsynet.

Dere må *ikke* flytte eller omsette plantene, men fryse situasjonen slik at smitten ikke spres, og det blir mulig å ta prøver m.m. Med «*flytting*» menes enhver fysisk forflytting av planter og plantemateriale som kan spre planteskadegjøreren. Unntaket fra flytteforbudet er driftsmessige disposisjoner innenfor samme virksomhet eller lokalitet som etter en faglig vurdering ikke vil medføre spredning av en smitte som allerede er der. Forbudet mot flytting eller omsetning gjelder fra det tidspunktet dere burde ha grunn til mistanke. Husk at det er en forutsetning i regelverket om at dere har tilstrekkelig kompetanse.

Forbudene følger direkte av matloven.

Mattilsynet kan gjennom enkeltvedtak pålegge ytterligere tiltak ut over flytte- og omsetningsforbudet.

Merk: Overtredelse av forbudet mot å flytte og mot å omsette planter når det er mistanke om eller fastslått funn av alvorlig planteskadegjører, kan føre til straff, jf. matloven § 28.

Les også punktet om erstatningsordning nedenfor.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 6, 18 og 28.

Dette skjer hvis pliktene ikke er oppfylte

Konsekvensen av ikke å følge reglene nedfelt i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B er at varen *ikke* kan omsettes. Det gjelder så vel manglende oppfyllelse av kravene til produksjonen som kravene til dokumentasjonen.

Konsekvensene er strenge og gjelder selv om det ikke er grunnlag for mistanke om «*karanteneskadegjørere*», og selv om alle tester og observasjoner er utførte, men kan ikke dokumenteres.

Forskrift om plantehelse § 15 åpner derfor for at varen kan omsettes til tross for mulig brudd på kravene i § 5 vedlegg 4B. For å kunne omsette varen i slike tilfeller må nødvendige undersøkelser gjennomføres og Mattilsynet kontaktes.

Kontakt det lokale Mattilsynet

- for å drøfte løsninger som dere mener kan bøte på manglende oppfyllelse av kravene.
- for å drøfte hvordan avkrefte mistanke om ikke oppfyllelse av kravene.

Mattilsynet vil kunne vurdere om de forslagene dere har til løsning, er slik at varene likevel kan omsettes.

Eksempler på hvordan dere kan rette opp mangler/avvik og avkrefte mistanke om ikke oppfyllelse:

- Mangler undersøkelse: jordbærstiklinger kan legges på kjølelager inntil den pålagte testen er tatt av produksjonsstedet. (se forskrift om plantehelse vedlegg 4B nr. 2 bokstav c)
- Mangelfullt innhold i observasjonen eller mangler observasjon i tide: plantematerialet må være hos dere over noe lengre tid enn angitt som minimum i regelverket, 4 avsluttede vekstperioder før materialet kan omsettes i stedet for 3 (se forskrift om plantehelse vedlegg 4B nr. 3.1 bokstav b ii))
- Mangler dokumentasjon eller ufullstendig dokumentasjon: framskaffe f.eks verifisert kopi av dokumentet.

En forutsetning for å kunne omsette varen er at bruddet på/avviket fra regelverket kan lukkes, mistanken avkreftes og at bruddet ikke dreier seg om funn av «*karanteneskadegjørere*».

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse §§ 5 vedlegg 4B og 15.

Dette gjør Mattilsynet

Mattilsynet fører nødvendig tilsyn etter mottatt varsel

Straks Mattilsynet har mottatt et varsel fra dere om mistanke eller funn om karanteneskadegjørere, vil vi foreta tilsyn. Dere må da ha all dokumentasjon tilgjengelig, inklusive resultatene av regelpålagte analysesvar. Mattilsynet kan ta ut prøver der vi mener det er nødvendig. Etter tilsynet vil Mattilsynet vurdere situasjonen og treffe de vedtakene vi mener er nødvendige, se matloven §§ 23 og 24 og forskrift om plantehelse § 6. Nødvendige vedtak kan være tiltak for å bekjempe planteskadegjøreren, redusere skadevirkningen mv.

Dere kan ikke kreve vederlag for å avgi nødvendig prøvemateriale, se matloven § 13. Mattilsynet vil dekke omkostninger ved analyse hos laboratorium som en del av utgifter ved tilsyn. Mattilsynet kan ikke kreve gebyr for dette tilsynet.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 13, 14, 23 og 24 og forskrift om plantehelse § 36.

Mattilsynet fører løpende tilsyn med virksomhetens aktiviteter

Mattilsynet fører tilsyn med at dere følger regelverket. Den offentlige kontrollen kan gjennomføres på flere ulike måter:

- *Inspeksjon*
Inspeksjon foregår i virksomheten. Inspektøren observerer og kontrollerer f.eks. lokaler og utstyr, kulturer, produksjonsarealer, eventuelt vareparti og tilhørende dokumentasjon og snakker med de ansatte og ser om det som sies stemmer overens med det som observeres.
- *Revisjon*
Revisjoner er mer omfattende enn inspeksjoner og det er først og fremst systemene i virksomheten som kontrolleres, hvorvidt de dekker regelkravene og hvorvidt de fungerer i praksis.
- *Dokumentkontroll*
Dokumenter og registre kan alene være kilde til informasjon om praksis i virksomheten. Dokumentkontroll kan foregå ved at dokumenter blir sendt inn til Mattilsynet eller ved at registre blir gjennomgått på internett.
- *Prøvetaking*
Inspektøren kan ta prøver fra produksjonen i forbindelse med inspeksjon, revisjon og etter å ha foretatt en dokumentkontroll.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 13 og 23 og forskrift om plantehelse §§ 9, 36 og 37.

Mattilsynet utfører eksportkontroll

Hvis dere skal eksportere varer som mottakerlandet krever plantesunnhetssertifikat for, må dere selv kontakte Mattilsynet i god tid. Mattilsynet vil da bistå med nødvendige kontroller i samsvar med kravene til det landet dere skal eksportere til.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse §§ 27, 28 og 29.

Mattilsynet plikter å veilede

Hvis dere lurer på hva regelverket krever, kan dere kontakte det lokale Mattilsynet. Mattilsynet skal gi veiledning om og fortolkning av gjeldende lover og forskrifter og forklare vanlig praksis. Mattilsynet vil også kunne vurdere om de forslagene dere har til løsninger er i samsvar med regelverket.

Merk: Mattilsynet gir ikke råd i det konkrete tilfellet.

Alt om bestemmelsene finner dere i lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 11.

Virkemidler hvis regelverket ikke blir fulgt

Hvis det blir omsatt varer som ikke er i samsvar med kravene til produksjon eller dokumentasjon i forskrift om plantehelse § 5, vil Mattilsynet kunne ta i bruk *nødvendige* virkemidler. Dette gjelder selv om det ikke fins «*karanteneskadegjørere*» på plantematerialet. Hensikten med bestemmelsene i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B er å fremme god plantehelse ved å produsere varer som er friskest mulig.

Overtredelse av forbudet mot å flytte og mot å omsette planter når det er mistanke om eller fastslått funn av «*karanteneskadegjørere*» anses som svært alvorlig og kan føre til straff, jf. matloven § 28. Forbudet mot flytting og omsetting av planter i matloven § 18 annet ledd blir presisert i forskrift om plantehelse § 4 om hvilke planteskadegjørere det er forbudt å spre.

Mattilsynet kan også informere allmennheten om funn av planteskadegjørere. En slik informasjon kan være aktuell ut fra et samfunnshensyn, for eksempel for å begrense utbredelsen av alvorlige planteskadegjørere. Før iverksetting av et slikt tiltak, vil den enkelte som er berørt, få informasjon og mulighet til å oppklare eventuelle faktiske feil og misforståelser fra Mattilsynets side.

Nødvendige virkemidler kan være korrigerende tiltak, sanksjoner og straff. Hvilke virkemidler Mattilsynet tar i bruk, vil avhenge av den konkrete saken og dens alvorlighet.

Gjentatte brudd på regelverket kan anses som meget alvorlig, selv om hvert enkelt brudd ikke nødvendigvis ville ha blitt ansett som like alvorlig.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 23, 24, 25, 26, 27 og 28 og forskrift om plantehelse §§ 6 og 36.

Myndighetene har en erstatningsordning

Det finnes en erstatningsordning knyttet til offentlige pålegg (enkeltvedtak) og restriksjoner (enkeltvedtak) i planteproduksjon.

Merk:

- *Offentlige pålegg* er enkeltvedtak truffet av Mattilsynet i henhold til matlov og forskrift om plantehelse.
- Ordningen administreres av **Landbruksdirektoratet**. Hvis dere har spørsmål om ordningen, må dere rette dem dit.

Dersom dere får offentlig pålegg om å utrydde, hindre spredning eller begrense utbredelsen av planteskadegjørere, kan dere søke om erstatning. Dette gjelder planteskadegjørere som er nevnt i forskrift om plantehelse § 4 vedlegg 1, 2 og 6, og for andre planteskadegjørere som Mattilsynet anser at har en særlig høy plantehelserisiko, som omtalt i forskrift om plantehelse § 40.

Vilkårene for å få erstatning finner dere i forskrift 21. juli 2004 nr. 1331 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon. Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg er hjemlet i matloven § 22.

Ifølge bestemmelsene stilles det som vilkår at dere som virksomhet

- ikke har forårsaket sykdommen, utlegget eller tapet forsettlig eller grovt uaktsomt
- har oppfylt varslingsplikten (jf. matloven § 6, som omtaler planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, se ovenfor)
- har gjennomført de tiltakene som er pålagt i vedtak fattet av Mattilsynet

Brudd på ett eller flere av vilkårene innebærer at det ikke gis erstatning.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift 21. juli 2004 nr. 1331 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

Dere kan selv velge laboratorium og egnet testmetode

Dere bør alltid nøye vurdere hvilket laboratorium dere benytter og sende prøver til laboratorier som arbeider etter generelle gitte kvalitetskrav f.eks. laboratorier akkreditert i henhold til en standard, EN/ISO 17025.

Merk: Mattilsynet kan be om dokumentasjon direkte fra laboratoriet, jf. matloven § 14.

Dere må kunne dokumentere at kravene i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B er oppfylt, for eksempel krav til testing etter «*egnet metode*». Metoder som Mattilsynet anser som «*egnet metode*», er beskrevet i veilederne som er knyttet til de særskilte kulturene.

Der det ikke er krav til en særskilt beskrevet metode i forskrift om plantehelse, men bare krav om en «*egnet metode*», står dere fritt til å bruke andre metoder som er **likeverdige** med de metodene som er nevnt i de veilederne som er knyttet til særskilte kulturer. Dere har selv ansvar for å dokumentere at metoden er egnet og likeverdig med metodene som Mattilsynet foreslår.

Merk: Hvis Mattilsynet finner at metoden **ikke** er likeverdig, vil de testede varene være ulovlig å omsette. Mattilsynet anbefaler dere som ønsker å benytte en likeverdig metode, å kontakte Mattilsynet for vurdering av metoden før dere tar den i bruk.

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 14 og forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B.

Forklaring av uttrykk i regelverket og veilederne

Planteskadegjørere og «karanteneskadegjørere»

I matloven og forskrift om plantehelse fins ikke begrepet «*karanteneskadegjørere*». Uttrykket «*karanteneskadegjørere*» er hentet fra Den Internasjonale Plantevernkonvensjonen (IPPC).

Matloven skiller mellom «*planteskadegjørere*» og «*planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser*». «*Planteskadegjørere*» omfatter alle planteskadegjørere, mens de som kan gi «*vesentlige samfunnsmessige konsekvenser*», er de såkalte «*karanteneskadegjørerne*». Begrepet «*vesentlige samfunnsmessige konsekvenser*» omfatter økonomiske **eller** miljømessige konsekvenser.

Forskrift om plantehelse bruker uttrykkene «*planteskadegjørere*», «*andre planteskadegjørere*» og «*andre alvorlige planteskadegjørere*». Hva uttrykket «*planteskadegjørere*» omfatter er forklart i forskriften.

I forskrift om plantehelse er de planteskadegjørerne som er listet i forskrift om plantehelse § 4 vedlegg 1 og 2, det samme som «*karanteneskadegjørere*».

Les mer om «*karanteneskadegjørere*» [her](#).

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven §§ 6 og 18 og forskrift om plantehelse §§ 3 vedlegg 13, 4, 10 og 40.

«Kvalitetsskadegjørere»

I matloven og forskrift om plantehelse fins ikke begrepet «*kvalitetsskadegjørere*».

Dette er en betegnelse på skadegjørere som har betydning for plantenes kvalitet og hvordan de kan bli brukt (anvendelse). «*Kvalitetsskadegjørere*» kan også være planteskadegjørere som tidligere er regulert som «*karanteneskadegjørere*», men fordi de er vidt spredt i landet er deregulert .

Alt om bestemmelsene finner dere i matloven § 18 første ledd og forskrift om plantehelse § 10.

«Produksjonssted»

Uttrykket «*produksjonssted*» er forklart i forskrift om plantehelse § 3 vedlegg 13.

Et produksjonssted vil kunne bestå av flere gårds- og bruksnumre og også leid areal. Et produksjonssted omfatter også underenheter som drives atskilt.

Hva som inngår i et produksjonssted, vil kunne variere over tid. Med produksjonssted menes de arealene som en virksomhet til enhver tid driver som en enhet. De arealene som tidligere inngikk i produksjonsstedet, men som har gått tilbake til utleier, er ikke en del av produksjonsstedet.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 3 vedlegg 13.

«ikke kjent å forekomme»

Uttrykket er i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B knyttet opp mot et spesifikt «*produksjonssted*». For at et «*produksjonssted*» skal fylle kravet «*ikke kjent å forekomme*», kreves ingen overvåking fra Mattilsynets side. Det er virksomheten som må dokumentere at spesifiserte «*karanteneskadegjørere*» «*ikke er kjent å forekomme på produksjonsstedet*» som virksomheten driver.

Hvordan dere kan dokumentere, vil fremkomme av de særskilte veilederne til de enkelte kulturene i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B.

«område som er anerkjent som fritt for»

For at et område skal anerkjennes som fritt for spesifiserte planteskadegjørere, er det en forutsetning at Mattilsynet erklærer området fritt for disse skadegjørerne. Et område er større enn et produksjonssted. Et område kan være hele landet eller et avgrenset område i landet.

Et eksempel på et «*område som er anerkjent som fritt for*», gjelder pærebrann, se [Områder i Norge som er fri for pærebrann](#).

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B.

«produksjonsstedet er kjent som fritt for»

Det er virksomheten selv som må dokumentere at deres produksjonssted er fritt for spesifiserte planteskadegjørere. Det kreves ingen overvåking fra Mattilsynets side.

Hvordan dere kan dokumentere, vil fremkomme av de særskilte veilederne til de enkelte kulturene i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B.

«planter og formeringsmateriale»

«planter og plantedeler»

«planter og andre smittebærende emner»

For nærmere forståelse av ovennevnte uttrykk bør de leses i sammenheng.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 3 vedlegg 13.

«Produksjon»

For de aller fleste virksomheter er det innlysende hva vi legger i det å produsere og omsette en plante. Noen aktiviteter kan imidlertid være i en gråsoner, og dere kan være i tvil om dere produserer planter eller om plantene kun blir oppbevart i virksomheten med tanke på videre omsetning. Ved tvil vil Mattilsynet vurdere hver enkelt sak konkret. Følgende forhold eller aktivitet regner Mattilsynet normalt som produksjon:

- Planten oppbevares i virksomheten over tid og endrer karakter. Dette kan også gjelde plante som er kjøpt inn som «ferdigvare» for videre omsetning. [Se spesifikke veiledere for kulturer som inngår i vedlegg 4B.](#)
- Planten vokser og videreutvikles og får for eksempel økt stammediameter, flere greiner, blir toppet, podet eller pottet om og blir omsatt som en større kvalitet enn den innkjøpte varen. Dette gjelder uansett om plantene overvintres eller ikke.
- Planter blir podet med privat podemateriale for - eller av hageeiere i regi av et hagesenter.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 og vedlegg 4B.

[Mer utdyping av begrepet produksjon finner du under spørsmål og svar på mattilsynet.no.](#)

Endringer

Versjon	Endret	Utarbeidet av	Endring
2	Februar 2021	HK seksjon planter	Føyd til forklaring av begrepet «produksjon» under forklaring av uttrykk i regelverket og veiledere. Satt inn denne tabellen med endringslogg.